

Denna film är producerad med stöd från Utbildningsstyrelsen

Filmen är en del av fortbildningen

***Full av känslor – en fortbildningshelhet i att öka
kunnande inom socioemotionell utveckling och
stödandet av den i småbarnspedagogiken***

förverkligad av

Proaktivt och kollaborativt sätt att arbeta med barns utmanande beteende

Noora Lohi

noora.lohi@arcada.fi

Varför är utmanade barn utmanande?

- För att de saknar färdigheter som krävs för att inte vara utmanande. Om de hade dessa färdigheter skulle de inte vara utmanande.

”Barn gör rätt om de kan.”

+

”Att göra väl ifrån sig är att föredra framför att inte göra väl ifrån sig.”

Exempel på eftersläpande färdigheter

Svårighet med övergångar, att byta från en tanke eller en uppgift till en annan

Svårighet att göra saker i en logisk eller förutbestämd ordning

Svårighet att fortsätta med svåra eller mödosamma uppgifter

Svårigheter med tidsuppfattning

Svårighet att bibehålla fokus

Svårighet att ta i beaktande sannolika utfall eller konsekvenser av handlingar (impulsiv)

Svårighet att ta i beaktande flera lösningar till ett problem

Svårighet att uttrycka angelägenheter, behov eller tankar i ord

Assessment of Lagging Skills & Unsolved Problems (ALSUP)

- ALSUP är till för att användas som en diskussionsguide, snarare än en fristående check-lista eller skattningsskala.
- Den bör användas för att identifiera specifika eftersläpande färdigheter och olösta problem för ett specifikt barn eller ungdom.
- Diskussionens syfte är inte att försöka förklara varför ett barn har en särskild bristande förmåga eller ett olöst problem, så hypoteser och teorier om orsaker skall undvikas.

BARNETS NAMN _____

DATUM _____

INSTRUKTIONER: ALSUP är till för att användas som en diskussionsguide, snarare än en fristående check-lista eller skattningsskala. Den bör användas för att identifiera specifika eftersläpande färdigheter och olösta problem för ett specifikt barn eller ungdom. Om en eftersläpande färdighet stämmer, kryssa i den. Innan du fortsätter till nästa eftersläpande färdighet, identifiera den specifika förväntan barnet har svårt att möta i relation till den eftersläpade färdigheten (det olösta problemet). Exempel på olösta problem finns i slutet av sidan.

EFTERSLÄPANDE FÄRDIGHETER	OLÖSTA PROBLEM
☐ Svårighet med övergångar, att byta från en tanke eller en uppgift till en annan	
☐ Svårighet att göra saker i en logisk eller förutbestämd ordning	
☐ Svårighet att fortsätta med svåra eller mödosamma uppgifter	
☐ Svårigheter med tidsuppfattning	
☐ Svårighet att bibehålla fokus	
☐ Svårighet att ta i beaktande sannolika utfall eller konsekvenser av handlingar (impulsiv)	
☐ Svårighet att ta i beaktande flera lösningar till ett problem	
☐ Svårighet att uttrycka angelägenheter, behov eller tankar i ord	
☐ Svårighet att hantera känslomässiga reaktioner på frustration och tänka rationellt	
☐ Kronisk iritabilitet och/eller oro som på ett betydande sätt hindrar förmågan att problemlösa eller ökar frustration	
☐ Svårighet att se "gråskalor"/konkret, bokstavigt, svartvitt tänkande	
☐ Svårighet att avvika från regler och rutiner	
☐ Svårighet att hantera oförutsägbarhet, tvetydighet, osäkerhet och nyheter	
☐ Svårighet att byta från en ursprunglig idé, plan eller lösning	
☐ Svårighet att ta i beaktande tecken i en situation som tyder på behov att ändra en planerad handling	
☐ Oflexibla, felaktiga tolkningar/kognitiva förvrängningar eller fördomar (T.ex. "Alla är ute efter mig", "Ingen gillar mig", "Ni skyller alltid på mig", "Det är orättvist", "Jag är dum")	
☐ Svårighet att uppmärksamma eller korrekt tolka sociala signaler/svårighet att läsa av sociala nyanser	
☐ Svårighet att påbörja samtal, ta sig in i grupper, skapa kontakt med andra människor/saknar andra grundläggande sociala färdigheter	
☐ Svårighet att söka uppmärksamhet på lämpliga sätt	
☐ Svårighet att värdera hur hans/hennes beteende påverkar andra.	
☐ Svårighet att leva sig in i någon annans situation, att ta in en annan persons perspektiv eller synpunkt	
☐ Svårighet att ta in hur han/hon uppfattas av andra	
☐ Sensoriska/motoriska svårigheter	

GUIDE TILL OLÖSTA PROBLEM: Olösta problem är de specifika förväntningar ett barn har svårt att möta. Olösta problem skall vara fria från problemskapande beteende; fria från vuxenteorier och förklaringar; specifika; "klyvda" det vill säga särskiljda och inte ihopklumpade.

EXEMPEL HEMMA

- Svårighet att gå upp ur sängen på morgnaden i tid för att ta sig till skolan
- Svårighet att påbörja eller avsluta läxor (specifisera vilken läxa)
- Svårighet att avsluta TV-spel i tid inför läggdags
- Svårighet att komma in för att äta middag när hon/han leker ute
- Svårighet med känslan av sömmar i strumpor
- Svårighet att komma överens med sin bror om vilket TV program de skall se efter skolan

EXEMPEL I SKOLAN

- Svårighet att gå över från elevens val till matematik
- Svårighet att sitta bredvid Kyle under samlingen
- Svårighet att räcka upp handen under diskussioner på SO
- Svårighet att påbörja ett projekt om tektoniska plattor på geografi
- Svårighet att stå i lunchkön

Olösta problem

- Ett olöst problem är en förväntan som barnet har svårt att uppfylla.

”Kan du ge mig några exempel på när (namnet på barnet) har svårighet med...”

- Formuleringen av olösta problem skall vara
  1. fritt från problemskapande beteende
  2. fritt från vuxenteorier och förklaringar;
  3. specifikt; “klyvda” det vill säga särskilda och inte ihopklumpade

Skriv inte: Svårighet att komma överens med andra.

Snarare: Svårighet att komma överens med Johan om reglerna för fyra-rutor leken på rasten.

Efter att du fyllt i ALSUP gör du val

Plan A

Ensidig problemlösning

Du hittar på ett sätt att hjälpa barnet och genomför det

Plan B

Kollaborativ problemlösning

Barnet, du och andra involverade försöker hitta en gemensam lösning

Plan C

Problemet läggs åt sidan för stunden

Genom ALSUP kan du ha hittat en mängd med problem. Adressera bara 3 på en gång.

Stegen i plan B

1. EMPATISTEGET

Samla information om och få en klar uppfattning om barnets perspektiv på det olösta problemet som ni diskuterar.

"Jag har lagt märke till att (Infoga olöst problem) ...
Vad är det som händer?"

2. DEFINIERA PROBLEMET STEGET

Ta upp oro den andra parten (ofta den vuxne) känner.

"Saken är den att (infoga angelägenheten för den vuxne)..." eller "Mitt bekymmer är... (infoga den vuxnes angelägenhet)..."

3. INVITATIONSSTEGET

Utväxla idéer om lösningar som är realistiska (vilket betyder att båda parter kan göra det de kommer överens om)

"Jag undrar om det finns ett sätt ..."
upprepa de angelägenheter som identifierades i de två första stegen

Vilka problem börjar man lösa först?

Säkerhet

Frekvens

Mest
negativ
inverkan

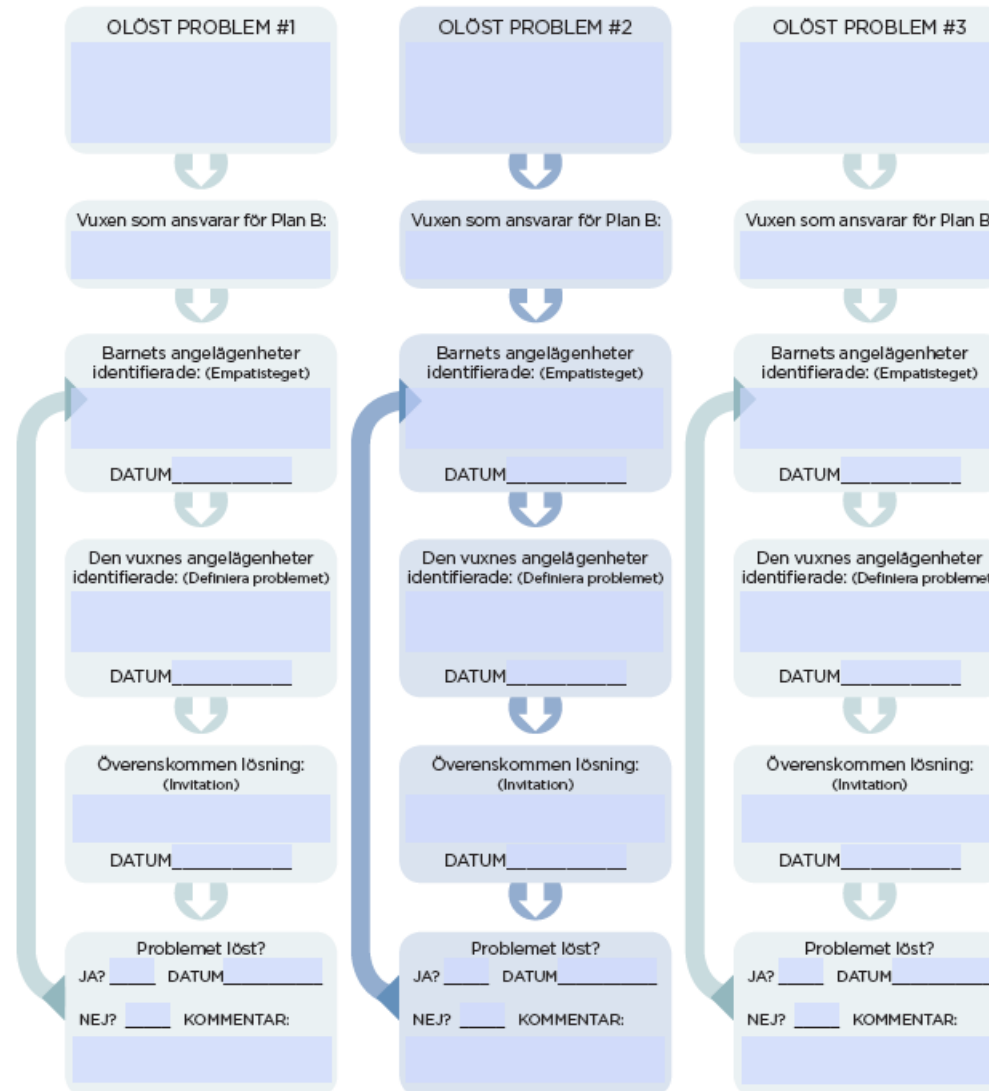

BARNETS NAMN _____

DATUM _____

SWEDISH

Källor

Greene, R. W., Gerland, G. & Knorrning, A. (2003). *Explosiva barn: Ett nytt sätt att förstå och behandla barn som har svårt att tåla motgångar och förändringar*. Stockholm: Cura.

Ross Greene föreläsning 20.11.2019 Helsingfors

<https://www.livesinthebalance.org/about-cps>

<http://cpsconnection.com/>

<http://www.thekidswelose.com/>

ALSUP på svenska:

<https://livesinthebalance.org/sites/default/files/LIB%20Forms%20Swedish%20FINAL%20081616%20FILLABLE.pdf>